

GEWELDLOOS GESPREK

Ontwerp tot verstaan van on-enigheid

Leo Beyers

Cahiers
TEGENSPREKEN

'Mensen in gesprek bevinden zich in de werkelijkheid van het misverstand. Het systeem waarin de mens moet functioneren hanteert naar dat misverstand betuttelende en disciplinerende strategieën. Stichting CINCOOP stelt zich op *in* dat conflict als verslaggever van conflictoedracht en manipulatie. De reeks behandelt aspecten van beleving, onderzoek en verzet tegen verschillende vormen van theoretisch- en systeemgeweld. Het mag wellicht een bijdrage zijn aan de democratisering van de persoonlijke belevingswereld.' (L.B.)

stichting 

Centrum voor Interdisciplinair
CommunicatieOnderzoek en Praktijk

TE BESTELLEN BIJ

Cahiers TEGENSPREKEN 1 / Stichting CINCOOP

Postbus 61689 2506 AR Den Haag / tel. 070/3600459

Prijs fl. 24,50

Paperback 120 blz. ISBN 90-73416-01-9

Datum van verschijnen juni 1990

Scriptierubriek

Hieronder de binnengekomen samenvattingen van doctoraalscripties die de afgelopen tijd door filosofiestudenten zijn gemaakt. Vanwege de beperkte ruimte kunnen helaas niet alle binnengekomen stukken in dit nummer geplaatst worden, maar zeker wel in de volgende nummers van *Krisis*. Het is de bedoeling dat via deze scriptierubriek alle afstuderende filosofiestudenten in de gelegenheid worden gesteld aandacht te vestigen op de door hen vervaardigde afstudeerscriptie. Dus: wie dit leest en nog bezig is (of al klaar is) met zijn doctoraalscriptie kan een samenvatting plus de titel van zijn/haar scriptie, in 50 woorden, opsturen aan de *Krisis*redactie, De Balie, Kleine Gartmanplantsoen 10, 1017 RR Amsterdam. Graag je naam, adres en telefoonnummer vermelden, als ook de manier waarop eventuele belangstellenden de scriptie in hun bezit kunnen krijgen.

We behouden ons het recht voor om eventuele inkortingen te plegen daar waar de 'samenvatting' te 'omvangrijk' is.

'Titel onbekend', door Anneke van Luxemburg-Albers, Bos en Vaartstraat 21, 2012 LG Haarlem, tel. 023 - 312766 (afgestudeerd aan de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

In mijn scriptie bespreek ik kritisch de metafoorteorie van Ricoeur zoals gepresenteerd in *La métaphore vive* (1975). Ik wijs er vooral op hoe retorisch Ricoeur Aristoteles in zijn gedachtengang betreft en hoe hij de terminologie van Kant onjuist hanteert. Terloops dienen de metaforen uit *Bint* van Bordewijk (1934) ter illustratie. (Scriptie tegen betaling f.10,- te verkrijgen bij de auteur.)

'Women, Emotions and Disorders - Communication Blockages and the Struggle for Collective Concrete Otherness', door Annemiek Richters, Postbus 14634, 1001 LC Amsterdam.

Bepaalde emotionele uitingen bij vrouwen die gewoonlijk als ziekte bestempeld worden, worden vanuit een feministisch perspectief als vormen van sociaal-culturele kritiek geïdentificeerd. In het postmodernisme-modernisme debat worden aanknopingspunten gezocht om deze kritiek te versterken. Voor dit doeleinde worden enkele elementen uit Habermas' werk feministisch gereconstrueerd. (Scriptie ter inzage in de bibliotheek van de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam en in het Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging te Amsterdam.)

'Het schip maakt de zee' - Kanttekeningen bij enkele filosofische beschouwingen over de samenhang van techniek en ervaring', door Frans van Liempt, Weth.van Hertogstraat 64, 1107 DB Amsterdam, tel. 020 - 968159.

Techniek is meer dan de beheersing van natuurkrachten. Wie iets maakt, staat altijd binnen een bepaalde context, waarin hij zijn grenzen ervaart. Anderzijds is de technische ontwikkeling geen autonoom proces, dat al het menselijke aan zich onderwerpt. Ze geeft ons wel een andere horizon, waarbinnen nieuwe toekomstverwachtingen zin hebben. (Scriptie tegen betaling van f.15,- te verkrijgen bij de auteur o.v.v. adres.)

'De ziel in de elleboog - over het verschijnsel van expressie in dans', door Karin

Schaafsma, Van der Hoopstraat 28", 1051 VH Amsterdam, tel. 020 - 868995.
Heinrich von Kleist schrijft in 1810 dat de bewegingen van een marionet daarom zo zuiver en gracieus zijn omdat er geen zelfbewustzijn of ziel is die de bewegingen verstoort. Er zit geen 'ik' in de weg. Dit is het spoor waarop het begrip 'expressie' wordt gezet in deze scriptie, die zowel "expressionistische" als "formalistische" moderne dans bespreekt. Met name de choreograaf Merce Cunningham krijgt uitgebreid aandacht. Voor het theoretische kader zorgt Roland Barthes. (Scripties ter inzage in de bibliotheek van de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam en van het Nederlands Dansintituut, Herengracht 175, Amsterdam.)

'*Kritische Theorie en de Komputer-metafoor*', door Zeger Karssen, Javastraat 90", 1094 HM Amsterdam, tel. 020 - 926473.

De kern van deze scriptie bestaat uit het verband dat er gelegd wordt tussen kritieken van Horkheimer en Adorno op het logisch positivisme en die op de ontwikkeling in de cognitieve wetenschap waarin de computer als metafoor dient ter begrip van het menselijk gedrag.

'*De Derde Wereld als Utopia, utopisme en ideologie in de ontwikkelingshulp*', door Jeroen Beets, Postbus 16706, 1001 RE Amsterdam.

Vooruitgang (wij zijn verder en moeten hen ook vooruithelpen) en verval (het Westen is verdorven en moet de in de derde wereld aangerichte schade herstellen) zijn de constanten in de bonte reeks theorieën over het hoe en waarom van de ontwikkelingshulp. Uit een vergelijking met de wijzen waarop vooruitgang en verval in de Griekse filosofie en sinds de Renaissance worden opgevat blijkt wat tot het westers erfgoed behoort en wat nieuw is aan de rol die deze voorstellingen thans spelen in het denken over ontwikkelingshulp. (Scriptie te verkrijgen door overmaking van f.10,- op postgiro 3596557 t.n.v. auteur en o.v.v. scriptie.)

'*Definiëren en karakteriseren, een studie naar twee vormen van begrijpen*', door Annelies van Alter, Bloemstraat 153", 1016 LA Amsterdam, tel. 020 - 255281.

De centrale vraag is: 'Hoe worden deze twee benaderingen beschreven in de tijd van Socrates en Aristophanes, in de tijd van Ficino en Leonardo da Vinci en in onze tijd; de tijd waarin ontwikkelingen in de kunstmatige intelligentie leiden tot nieuwe vragen over het menselijke begrijpen.' (Scriptie te verkrijgen bij de auteur en bovendien ligt hij ter inzage in de bibliotheek van de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam.)

'*Titel onbekend*', door Diny Meyerink, Corn.Krusemanstraat 37", 1075 NE Amsterdam, tel. 020 - 6642355.

Deze scriptie behelst een poging tot verzoening van de stellingnamen van Rorty en Habermas, onder andere door de weerlegging van hun onderlinge verwijten: fundamentalisme versus moreel relativisme. Tenslotte worden beide filosofen herkend als verlichte democraten. (Scriptie te verkrijgen bij de auteur.)

'*Camus, een mislukt profeet?*', door Desanka Kempers, Stadionweg 270', 1076 PE Amsterdam, tel. 020 - 6645448 (afgestudeerd aan de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

Centraal staat een schets van de filosofie van Albert Camus, op grond van zijn twee filosofische essays 'le mythe de Sisyphe' en 'L'homme révolté'. De actualiteit van Camus' politieke en filosofische standpunten wordt benadrukt door een vergelijking met

Bernard Henri Lévy. Deze 'nieuwe filosoof' borduurt voor een deel voort op de inzichten van Camus. In deze scriptie laat ik zien waarom het denken van Camus, in mijn ogen, de voorkeur verdient. (Scriptie te verkrijgen bij de auteur.)

'Het Elfde Gebod', door Els van Opzeeland, De Wittenstraat 223, 1052 AT Amsterdam.

Een voorstudie naar verschuivingen in de antropologische status van het kind. Filosofen hebben vanouds de neiging om 'mens-zijn' gelijk te stellen met 'volwassen-zijn'. Maar welke status blijft er dan voor het kind over? (Scriptie te verkrijgen bij de auteur.)

Titel onbekend', door Jos Franssen, Jeustraat 41, 6367 ET Voerendaal, tel. 045 - 753412.

Met de scriptie wordt een poging ondernomen Feyerabends incommensurabiliteitstheorie te ontdoen van wetenschapsfilosofische ballast die ze sinds haar introductie meegekregen heeft. Na een bespreking van een aantal interpretaties die incommensurabiliteit ten onrechte gelijkstellen met onvergelykbaarheid, wordt aan de hand van Feyerabends geschriften zelf getracht het karakteristieke van de incommensurabiliteitsrelatie te verhelderen. Kentheoretisch levert dit interessante mogelijkheden op. Onder andere voor bijvoorbeeld de geheel-delen relatie. De wetenschapsfilosofische component wordt gevormd door een referentieel realistische theorieopvatting die voor de onderkenning van de incommensurabiliteit van theorieën noodzakelijk is. (Scriptie te verkrijgen via de auteur.)

'Een Ethiek van Belangen. Moreel handelen door onderhandelen over belangen', door Rob van Es, Atensheerd 17, 9737 TB Groningen, tel. 050 - 411254 (afgestudeerd aan de Faculteit der Wijsbegeerte te Groningen).

In mijn scriptie scherp ik de contouren aan van een relatief nieuwe ethische theorie: een belangenethiek. Ik gebruik daartoe een concept van belangen dat breder is dan eigenbelang en een methodiek die gebaseerd is op voorwaardelijk onderhandelen. De ethische theorie wordt getoetst en verder ontwikkeld via aan analyse van de casus 'Ondernemen in Zuid-Afrika'. (Scriptie te verkrijgen door overmaking van f.20,- op bankrek.nr. 95.71.36.881 t.n.v. de auteur o.v.v. scriptie.)

'Het primaat van het culturele en het lot van de enkeleing', door C.W. de Vries, Rustenburgstraat 252", 1073 GK Amsterdam, tel. 020 - 767250 (afgestudeerd aan de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam).

De theorieën van Adorno/Horkheimer, Baudrillard, Foucault, Poulantzas en Habermas worden onderzocht naar de aanzetten die zij beiden bieden voor een theorie van de levenswijzen in het post-kapitalisme. De integratie van maatschappelijke verhoudingen installeert het primaat van het culturele. Der afbraak van de bastions van subjectvorming krijgt gestalte in de twee complementaire processen van individualisering en bureaucrativering. Het accent valt dan op de problematiek van de symbolische reproductie en de reproductie van levenswijzen van de personen. (Scriptie te verkrijgen bij de auteur.)

'Interventions of the body', door Mieke Bernink, Kanaalstraat 79", 1054 XB Amsterdam, tel. 020 - 183269 (afgestudeerd aan de Faculteit der Wijsbegeerte te Amsterdam). In deze scriptie ben ik de plaats en de betekenis nagegaan van 'het lichaam' in (met name) de esthetica van Nietzsche, Roland Barthes, Hélène Cixous en Luce Irigaray onder andere in de relatie tot 'seksuele differentie'. (Scriptie te verkrijgen bij de auteur.)